

การสร้างแบบวัดทักษะชีวิตสำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย สังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 28

A Construction of Life Skills Test for High School Students under The Secondary Educational Service Area Office 28

ชนกนันท์ พลภักดี, จิตติมาภรณ์ สีหะวงษ์*, เมธี วิสาพรหม**, ปกรณ์ชัย สุพัฒน์**

Chanoknan Ponpukdee, Jittimaporn Sihawong*, Methee Wisaprom**, Pakornchai Supat**

หลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิจัยและประเมินผลการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏศรีสะเกษ
Degree of Master of Education in Educational Research and Evaluation Sisaket Rajabhat University

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์สามประการ คือ เพื่อสร้างแบบวัดทักษะชีวิตสำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย เพื่อตรวจสอบคุณภาพของแบบวัดทักษะชีวิตที่สร้างขึ้น ในประเด็นของค่าอำนาจจำแนก ความเที่ยงตรงและความเชื่อมั่น และเพื่อศึกษาระดับทักษะชีวิตของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ คือ นักเรียนที่กำลังศึกษาอยู่ในระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 28 (จังหวัดศรีสะเกษและยโสธร) ประเภทโรงเรียนที่เป็นสถานศึกษาสีขาว ปลอดภัย สะอาดและอบายมุข ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2560 จำนวน 400 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยก็คือ แบบวัดทักษะชีวิต ซึ่งแบ่งออกเป็น 3 ตอน ตอนที่ 1 เป็นแบบสอบถามสถานภาพผู้ตอบ ตอนที่ 2 วัดทักษะชีวิตด้านการคิดวิเคราะห์และด้านความคิดสร้างสรรค์ เป็นแบบวัดเชิงสถานการณ์ ชนิดเลือกตอบ 5 ตัวเลือก และตอนที่ 3 วัดทักษะชีวิตด้านความตระหนักรู้ในตนเอง ด้านความเห็นใจผู้อื่น ด้านความภูมิใจในตนเอง ด้านความรับผิดชอบต่อสังคม ด้านการสร้างสัมพันธภาพและการสื่อสาร ด้านการตัดสินใจและการแก้ปัญหา และด้านการจัดการอารมณ์และความเครียด เป็นแบบมาตราประมาณค่า 5 ระดับ ซึ่งการทดลองครั้งที่ 1 กับจำนวนกลุ่มตัวอย่าง 100 คน เพื่อหาคุณภาพด้านอำนาจจำแนกและความเชื่อมั่น การทดลองครั้งที่ 2 กับกลุ่มตัวอย่างจำนวน 400 คน หาความเที่ยงตรงเชิงโครงสร้าง โดยการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยัน และวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันอันดับสอง และแปลระดับทักษะชีวิต โดยใช้สูตรค่าเฉลี่ย

ผลการวิจัยพบว่า

1. แบบวัดทักษะชีวิต สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย วัดองค์ประกอบทักษะชีวิต 9 ด้าน มีข้อคำถามจำนวน 42 ข้อ แบ่งเป็นแบบวัดเชิงสถานการณ์ ชนิดเลือกตอบ 5 ตัวเลือก จำนวน 6 ข้อ ประกอบด้วยทักษะชีวิต 2 ด้าน คือ ด้านการคิดวิเคราะห์ 3 ข้อ ด้านความคิดสร้างสรรค์ 3 ข้อ และแบบวัดแบบมาตราประมาณค่า 5 ระดับ จำนวน 36 ข้อ ประกอบด้วยทักษะชีวิต 7 ด้าน คือ ด้านความตระหนักรู้ในตนเอง 3 ข้อ ด้านความเห็นใจผู้อื่น 4 ข้อ ด้านความภูมิใจในตนเอง 7 ข้อ ด้านความรับผิดชอบต่อสังคม 4 ข้อ ด้านการสร้างสัมพันธภาพและการสื่อสาร 3 ข้อ ด้านการตัดสินใจและการแก้ปัญหา 12 ข้อ และด้านการจัดการอารมณ์และความเครียด 3 ข้อ

2. คุณภาพของแบบวัดทักษะชีวิต ค่าความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา ค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) อยู่ระหว่าง 0.60 ถึง 1.00 ค่าอำนาจจำแนกรายข้อ ค่า $t > 1.75$ (1.85–11.04) ค่าความเชื่อมั่นรายด้านที่อยู่ระหว่าง 0.59–0.87 ค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับ เท่ากับ 0.86 ความเที่ยงตรงเชิงโครงสร้างด้วยวิธีวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันอันดับสอง โมเดลมีความสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์ โดยมีค่า ไค-สแควร์ (χ^2) เท่ากับ 762.92 ส่วนค่า ไค-สแควร์สัมพัทธ์ (χ^2/df) เท่ากับ

*ที่ปรึกษาหลัก

**ที่ปรึกษาร่วม

เท่ากับ 1.01 ค่าดัชนีวัดระดับความสอดคล้อง (GFI) เท่ากับ 0.92 ค่าดัชนีวัดระดับความสอดคล้องที่ปรับค่าแล้ว (AGFI) เท่ากับ 0.90 และค่ารากที่สองของค่าเฉลี่ยความคลาดเคลื่อนกำลังสองของการประมาณค่า (RMSEA) เท่ากับ 0.00

3. ผลการศึกษาระดับทักษะชีวิตของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา มัธยมศึกษา เขต 28 พบว่า มีทักษะชีวิตทั้ง 9 ด้าน อยู่ในระดับค่อนข้างสูง โดยเรียงลำดับทักษะชีวิตที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดได้ คือ ด้านความคิดสร้างสรรค์ ด้านความเห็นใจผู้อื่น ด้านความรับผิดชอบต่อสังคม ด้านการจัดการอารมณ์และความเครียด ด้านความภูมิใจในตนเอง ด้านความตระหนักรู้ในตนเอง ด้านการตัดสินใจและการแก้ปัญหา ด้านการคิดวิเคราะห์ ด้านการสร้างสัมพันธภาพและการสื่อสาร โดยมีค่าเฉลี่ย 4.43 4.24 4.20 4.03 3.98 3.90 3.79 3.76 และ 3.69 ตามลำดับ

คำสำคัญ : ทักษะชีวิต, การสร้างแบบวัด

ABSTRACT

The three purposes of this study were: 1) to construct a life skills test for high school students, 2) to verify the quality of the test in terms of discrimination, validity, and reliability, and 3) to study life skills of high school students.

The 400 samples in this study were students in high school under Secondary Educational Service Area Office 28 (Sisaket and Yasothorn provinces), which participated in the White School project, in the first semester of the academic year 2017. The instrument used in this study was life skills test which divided into three parts. The first part was respondents' personal status. The second part was life skills test in critical and creative thinking aspects. Both of them were five-choice situational judgement tests. And the third part was life skills test in self-awareness, compassion, self-esteem, social responsibility, relationships building and communication, decision making and problem solving, and emotion and strain management. These test were five-rating-scale test. The first try out performed with 100 samples to verify the discrimination and reliability. The second try out performed with 400 samples to verify the construct validity by Confirmatory Factor Analysis (CFA) and Second-Order CFA.

The research findings were as follows:

1. Life skills test for high school students analyzed nine aspects on life skills with 42 items. The six items of five-choice situational judgement test consisted of three items of critical thinking and three items of creative thinking. The 36 items of five-rating-scale test consisted of three items of self-awareness, four items of compassion, seven items of self-esteem, four items of social responsibility, three items of relationships building and communication, twelve items of decision making and problem solving, and three items of emotion and strain management.

2. The quality of life skills test for the content validity and index of Item Objective Congruence (IOC) were ranging between 0.60 to 1.00. The discrimination was ranging between 1.85 to 11.04 analyzed by t-test. The reliability in each factor was between 0.59 to 0.87 and the reliability of the test was 0.86. The construct validity was verified by second-order confirmatory factor analysis and found that the model was consistent with empirical data. The chi-square (χ^2) was 762.92 and chi-square relationship (χ^2 / df) was 1.01, 0.92 Goodness of Fit Index (GFI). Adjusted Goodness of Fit Index (AGFI) was 0.90 and Root Mean Error of Approximation (RMSEA) was 0.00.

3. The study life skills of high schools' students under Office of Education Area School District 28 showed that the results of nine life skills were rather high. Descending sort the mean of nine life skills was creative thinking, compassion, social responsibility, self-esteem, self-awareness, emotion and

strain management, decision making and problem solving, relationships building and communication. The means were 4.43, 4.24, 4.20, 4.03, 3.98, 3.90, 3.79, 3.76, and 3.69, respectively.

Keywords : Life Skills, A Test Construction

บทนำ

ในสถานการณ์ต่างๆ ของสังคมโลกปัจจุบัน เป็นยุคของความก้าวหน้าและล้ำสมัยของเทคโนโลยีการสื่อสาร ความหลากหลายทางเชื้อชาติ วัฒนธรรม การหล่อหลอมรวมความคิดและความเชื่อของกลุ่มคน ที่บุคคลในสังคมจะต้องตั้งรับ การมีวิถีชีวิตยุคใหม่อย่างมีวิจารณ์ญาณ ซึ่งจากสภาพสังคมที่เปลี่ยนแปลงอย่างมาก ได้ส่งผลกระทบต่อเด็กวัยเรียน ทั้ง การดำเนินชีวิตท่ามกลางกระแสเทคโนโลยีที่เปลี่ยนแปลงและความคาดหวังของผู้ปกครองต่อการศึกษาของบุตรหลาน ตลอดจนการเผชิญสิ่งยั่วยุหรือตัวแบบที่ไม่เหมาะสมต่างๆ รอบตัว ก่อให้เกิดปัญหาเด็กและเยาวชนอย่างมาก ทั้งปัญหา ด้านการปรับตัว ปัญหาด้านอารมณ์และจิตใจ ปัญหาด้านสุขภาพ ปัญหาความรุนแรง ปัญหาเด็กติดเกม ปัญหายาเสพติด ปัญหาทางเพศ ฯลฯ (สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา. 2552 น.57) โดยเฉพาะในเด็กและเยาวชนที่ขาดทักษะชีวิต ขาดภูมิคุ้มกันทางสังคมที่ดี เมื่อจบการศึกษาขั้นพื้นฐานไปแล้ว ส่งผลให้เป็นคนที่ไม่ประสบความสำเร็จในชีวิต มีปัญหาทาง อารมณ์ จิตใจและความขัดแย้งในชีวิตได้ง่าย (สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา. 2551 น.1) สำนักงานคณะกรรมการ การศึกษาขั้นพื้นฐานจึงได้กำหนดแนวทางการเสริมสร้างทักษะชีวิตสำหรับผู้เรียนในระบบการศึกษาขั้นพื้นฐานขึ้นเพื่อเป็น แนวปฏิบัติในการพัฒนาให้เกิดความตระหนักรู้ เห็นคุณค่าในตนเองและผู้อื่น การคิดวิเคราะห์ กระบวนการตัดสินใจและ การแก้ไขปัญหาอย่างสร้างสรรค์ การจัดการกับอารมณ์ ความเครียด และการสร้างสัมพันธ์ภาพที่ดีกับผู้อื่น ซึ่งเป็นองค์ประกอบ ของทักษะชีวิตที่ช่วยให้เด็กและเยาวชนมีพื้นฐานด้านอุปนิสัยที่ดี สามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้ดีและมีความสุข

แต่จากสื่อต่างๆ หรือเหตุการณ์ที่เราพบเห็นในปัจจุบัน ปัญหาที่เกิดขึ้นจากการขาดทักษะชีวิตของนักเรียนนั้นมี มากมาย เช่น ปัญหาการตั้งครุฑก่อนวัยอันควร ปัญหาเด็กนักเรียนออกกลางคัน โดยเฉพาะกับนักเรียนในระดับชั้นมัธยมศึกษา ตอนปลายซึ่งอยู่ในช่วงของวัยรุ่นตอนกลางถึงวัยรุ่นตอนปลาย เป็นวัยที่เริ่มสนใจเพศตรงข้าม ทำให้ความสนใจเพื่อนเพศ เดียวกันเริ่มห่างเหินไป เป็นช่วงคล้อยตามกลุ่มเพื่อน เริ่มมีการสำรวจเรื่องเพศมากขึ้น อยากรู้ อยากลอง ชอบความตื่นเต้น ทำหาย ทดสอบสิ่งแปลกๆ ใหม่ๆ ขาดความยับยั้งชั่งใจ เป็นวัยที่กำลังจะจบการศึกษาและเป็นช่วงวัยหัวเลี้ยวหัวต่อในการ เลือกรับต่อและประกอบอาชีพ ซึ่งในการเลือกศึกษาต่อนักเรียนจะต้องพบสภาวะความกดดัน ความเครียด ความวิตก กังวลจากสภาวะการแข่งขันที่สูงมากในการสอบคัดเลือกบุคคลเข้าศึกษาต่อระดับอุดมศึกษา การผิดหวังกับการสอบคัดเลือก อาจมีผลทำให้นักเรียนที่ขาดซึ่งทักษะชีวิต โดยเฉพาะในด้านการจัดการกับอารมณ์และความเครียด ใช้การตัดสินใจแก้ปัญหา ด้วยวิธีการที่ผิดพลาด เช่น การออกกลางคัน การหันไปพึ่งสารเสพติด หรือการตัดสินใจฆ่าตัวตาย เพื่อหนีปัญหา ดังที่จะ เห็นได้ตามข่าวในหน้าหนังสือพิมพ์หรือสื่อออนไลน์ต่างๆ ในปัจจุบัน

จากปัญหาต่างๆ ที่สะท้อนถึงการขาดทักษะชีวิตของนักเรียน ซึ่งส่งผลถึงการพัฒนาคุณภาพผู้เรียนในด้านต่างๆ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานจึงได้กำหนดให้สถานศึกษาทุกแห่งต้องมีการประเมินความสามารถและ ทักษะตามจุดเน้นการพัฒนาคุณภาพผู้เรียน โดยด้านทักษะชีวิต เป็นอีกหนึ่งด้าน ซึ่งเป็นพฤติกรรมรายบุคคล เพื่อนำผล ที่ได้จากการประเมินไปสรุปผลปฏิบัติงานตามยุทธศาสตร์การขับเคลื่อนความสำเร็จในการพัฒนาผู้เรียนและนำไปสู่การ ตัดสินใจในเชิงนโยบายต่อไป สถานศึกษาจะต้องมีการประเมินทักษะชีวิต เพื่อพัฒนาผู้เรียนแต่ละบุคคลให้มีพัฒนาการที่ดี ตรงตามความต้องการของท้องถิ่นและสังคม ตามแนวทางการจัดการศึกษาและผ่านเกณฑ์ที่สถานศึกษากำหนดและให้ ทราบว่าผู้เรียนแต่ละคนมีทักษะชีวิตอยู่ในระดับใด (สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา. 2552 น. 22) ดังนั้น เครื่องมือ วัดทักษะชีวิตที่เหมาะสมและมีคุณภาพ จึงเป็นสิ่งสำคัญและจำเป็นอย่างยิ่งสำหรับสถานศึกษา

เครื่องมือวัดและประเมินความสามารถและทักษะตามจุดเน้นการพัฒนาคุณภาพผู้เรียน ด้านทักษะชีวิต ที่สำนัก วิชาการและมาตรฐานการศึกษา สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานนั้นมีลักษณะเป็นแบบวัดทักษะชีวิต แบบ เลือกตอบ 4 ตัวเลือก โดยให้ผู้เรียนเลือก 1 ตัวเลือกใน 1 ข้อคำถาม การตรวจให้คะแนนตามเฉลย ตอบถูกได้ 1 คะแนน ตอบไม่ถูกได้ 0 คะแนน จากนั้นจึงนำคะแนนแต่ละข้อมารวมคะแนนและแปลความหมายตามระดับคุณภาพที่กำหนดไว้ ซึ่งผู้วิจัยเล็งเห็นว่า การตรวจให้คะแนน ระบบการให้คะแนน 2 ระดับ คือ 1 ถ้าตอบถูก 0 ถ้าตอบไม่ถูกนั้น เป็นการตัดสิน

คะแนนที่ชี้ขาดว่านักเรียนมีหรือไม่มีทักษะชีวิตในข้อคำถามข้อนั้นไปเลย แต่ยังคงความยืดหยุ่นในการตอบคำถาม ซึ่งในความเป็นจริงแล้ว ผู้เรียนอาจจะมียุทธวิธีทักษะชีวิตในด้านนั้นมากน้อยต่างกัน ไม่ได้หมายความว่าไม่มีเลย ผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะสร้างแบบวัดทักษะชีวิตที่มีการให้คะแนนกับตัวเลือกทุกตัวเลือก เพื่อเป็นการให้ระดับความสำคัญกับคำตอบของนักเรียนจึงเลือกสร้างแบบวัดเชิงสถานการณ์ ประเมิน 5 ตัวเลือก ให้นักเรียนได้เลือกคำตอบ และแบบมาตราประมาณค่า 5 ระดับ ให้นักเรียนได้เลือกคำตอบตามระดับความรู้สึกหรือระดับการปฏิบัติของตนเอง ไม่ต้องกังวลถึงผลการตอบแบบวัดในแง่ของความถูก-ผิด เพราะทุกคำตอบมีคะแนน

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อสร้างแบบวัดทักษะชีวิตสำหรับนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย
2. เพื่อตรวจสอบคุณภาพของแบบวัดทักษะชีวิตที่สร้างขึ้นในด้านค่าอำนาจจำแนก ความเที่ยงตรงและความเชื่อมั่น
3. เพื่อศึกษาระดับทักษะชีวิตของนักเรียนในระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา มัธยมศึกษา เขต 28

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากร ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ นักเรียนที่กำลังศึกษาอยู่ในระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 28 (จังหวัดศรีสะเกษและยโสธร) ประเภทโรงเรียนที่เป็นสถานศึกษาสีขาว ปลอดภัย เสพติดและอบายมุข ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2560 จำนวน 14,121 คน จาก 25 โรงเรียน

กลุ่มตัวอย่าง กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ นักเรียนที่กำลังศึกษาอยู่ในระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 28 (จังหวัดศรีสะเกษและยโสธร) ประเภทโรงเรียนที่เป็นสถานศึกษาสีขาว ปลอดภัย เสพติดและอบายมุข ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2560 จากทั้ง 4 โรงเรียน กำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างโดยใช้สูตรคำนวณของ ยามาเน (Yamane, อ้างถึงใน ไพศาล วรคำ, 2555, น. 101) ได้ขนาดกลุ่มตัวอย่าง 389 คน และในงานวิจัยนี้ใช้วิธีการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันเพื่อหาความเที่ยงตรงเชิงโครงสร้าง จึงต้องใช้กลุ่มตัวอย่างขนาดใหญ่พอสมควร บูมส์มา (Boomsma, 1983 อ้างถึงใน นงลักษณ์ วิรัชชัย, 2542 น. 311) เสนอว่ากลุ่มตัวอย่างที่เหมาะสมควรเป็น 400 ดังนั้น เพื่อให้การวิเคราะห์ข้อมูลเกิดความสมบูรณ์มากยิ่งขึ้น ผู้วิจัยจึงเพิ่มขนาดกลุ่มตัวอย่างเป็น 400 คน ได้ตัวอย่างมาโดยใช้วิธีการสุ่มแบบหลายขั้นตอน (Multi-Stage Random Sampling)

วิธีดำเนินการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ เป็นแบบวัดทักษะชีวิต สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย ผู้วิจัยสร้างแบบวัดทักษะชีวิตโดยยึดกรอบของกรมสุขภาพจิต มีองค์ประกอบของทักษะชีวิต 9 องค์ประกอบ โดยแบบวัดนี้เป็นแบบวัดเชิงสถานการณ์ ชนิดเลือกตอบ 5 ตัวเลือก จำนวน 6 ข้อ ประกอบด้วยทักษะชีวิต 2 ด้าน คือ ด้านการคิดวิเคราะห์ 3 ข้อ ด้านความคิดสร้างสรรค์ 3 ข้อ และแบบวัดแบบมาตราประมาณค่า 5 ระดับ จำนวน 36 ข้อ ประกอบด้วยทักษะชีวิต 7 ด้าน คือ ด้านความตระหนักรู้ในตนเอง 3 ข้อ ด้านความเห็นใจผู้อื่น 4 ข้อ ด้านความภูมิใจในตนเอง 7 ข้อ ด้านความรับผิดชอบ 4 ข้อ ด้านการสร้างสัมพันธ์ภาพและการสื่อสาร 3 ข้อ ด้านการตัดสินใจและการแก้ปัญหา 12 ข้อ และด้านการจัดการอารมณ์และความเครียด 3 ข้อ รวมแบบวัดทักษะชีวิตทั้งฉบับ จำนวน 42 ข้อ

ขั้นตอนการสร้างและหาคุณภาพแบบวัด

- 1) กำหนดวัตถุประสงค์ของการสร้างแบบวัดทักษะชีวิต
- 2) ศึกษาทฤษฎีและแนวคิด นิยามจากเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับทักษะชีวิต เพื่อเป็นแนวทางในการกำหนดองค์ประกอบของทักษะชีวิต
- 3) สร้างนิยามศัพท์เชิงปฏิบัติการของคุณลักษณะที่สำคัญของทักษะชีวิต
- 4) กำหนดรูปแบบการวัดและสร้างแบบวัด
- 5) ปรับแก้ข้อคำถามกับอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์

- 6) นำแบบวัดที่สร้างขึ้นให้ผู้เชี่ยวชาญทั้ง 5 ท่าน ตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา พิจารณาดัชนีความสอดคล้อง (IOC) คัดเลือกข้อที่มีค่า IOC ตั้งแต่ 0.60 ถึง 1.00
- 7) หากคุณภาพแบบวัดทักษะชีวิตด้านค่าอำนาจจำแนก โดยนำแบบวัดทักษะชีวิตที่ปรับปรุงแก้ไขแล้ว ไปทดลองใช้ (Try out) กับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 100 คน เพื่อพิจารณาคุณภาพรายข้อ ด้านค่าอำนาจจำแนกจากการทดสอบที (t-tset Index) โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปคัดเลือกข้อสอบที่มีค่า t ตั้งแต่ 1.75 ขึ้นไป
- 8) หาค่าความเชื่อมั่นรายด้านและความเชื่อมั่นของแบบวัดทักษะชีวิตทั้งฉบับ โดยใช้สูตรสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาค (Cronbach's α -Coefficient)
- 9) หากคุณภาพแบบวัดทักษะชีวิตด้านความเที่ยงตรงเชิงโครงสร้าง กับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 400 คน โดยการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยัน (Confirmatory Factor Analysis)
- 10) แปลผลระดับทักษะชีวิตของนักเรียน 400 คน โดยพิจารณาจากค่าเฉลี่ย

ตัวอย่างข้อคำถามวัดทักษะชีวิต แต่ละด้าน

ด้านการคิดวิเคราะห์และความคิดสร้างสรรค์ เป็นแบบวัดเชิงสถานการณ์ ตัวเลือก 5 ตัวเลือก

ด้านการคิดวิเคราะห์

ผู้ใหญ่บ้านของหมู่บ้านนักเรียน ประกาศว่า ในวันพรุ่งนี้ (วันเสาร์) น้ำจะไม่ไหล ตั้งแต่ 8.00-16.00 น. เนื่องจากมีการซ่อมท่อประปา นักเรียนจะอย่างไร

- ก. รอน้ำใส่ถังใหญ่ไว้ตั้งแต่วันนี้ เพื่อไว้ใช้ในวันพรุ่งนี้
- ข. รีบตื่นเข้ามาอาบน้ำ ชักผ้า ให้เสร็จ แล้วออกไปเที่ยวบ้านเพื่อน
- ค. ทำตัวเฉยๆ ไม่เดือดร้อน เพราะไม่ได้ออกไปไหน
- ง. เตรียมตัวไปพักบ้านญาติที่อยู่คนละหมู่บ้านในวันนั้น
- จ. ให้รถส่งน้ำ มาส่งที่บ้าน และจ่ายค่าน้ำในวันนั้น

ด้านความคิดสร้างสรรค์

นุ่นนิม เป็นนักเรียนที่มีความสามารถในการร่ายมาลัยและต้องการหารายได้ช่วยครอบครัว ถ้านักเรียนเป็นนุ่นนิม นักเรียนจะอย่างไร

- ก. ร่ายมาลัยในลักษณะที่แตกต่างจากที่มีวางจำหน่าย
- ข. ร่ายมาลัยลักษณะคงเดิมเพราะต้องการให้เป็นเอกลักษณ์
- ค. ศึกษาแบบต่างๆ จากที่มีวางจำหน่ายอยู่และเลียนแบบ
- ง. ร่ายมาลัยคล้ายกับที่มีจำหน่ายอยู่ แต่ขายราคาถูกกว่า
- จ. ร่ายตามแบบที่ลูกค้าต้องการและแบบที่ได้ราคาดี

ด้านความตระหนักรู้ในตนเอง ด้านความเห็นใจผู้อื่น ด้านความภูมิใจในตนเอง ด้านความรับผิดชอบต่อสังคม ด้านการสร้างสัมพันธภาพและการสื่อสาร ด้านการตัดสินใจและการแก้ปัญหา และด้านการจัดการอารมณ์และความเครียด เป็นแบบวัดแบบมาตราประมาณค่า 5 ระดับ

ด้านความตระหนักรู้ในตนเอง ฉันมองส่วนที่ดีของผู้อื่น

ด้านความเห็นใจผู้อื่น ฉันยินดีรับฟังเรื่องราวความเดือดร้อนของเพื่อนเสมอ

ด้านความภูมิใจในตนเอง ฉันยอมรับในสิ่งที่ฉันเป็นอยู่

ด้านความรับผิดชอบต่อสังคม การปฏิบัติตามกฎระเบียบเป็นหน้าที่ของคนทุกคนในสังคม

ด้านการสร้างสัมพันธภาพและการสื่อสาร ฉันชอบทำงานร่วมกับผู้อื่น

ด้านการตัดสินใจและการแก้ปัญหา ฉันคิดว่าทุกปัญหามีทางออกเสมอ

ด้านการจัดการอารมณ์และความเครียด คนอื่นมักบอกว่าฉันเป็นคนเก็บอารมณ์ได้ดี

การเก็บรวบรวมข้อมูล

- 1) นำแบบวัดทักษะชีวิตที่ผ่านการตรวจสอบคุณภาพในด้านความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (IOC) แล้ว ไปทดลองใช้กับนักเรียนกลุ่มตัวอย่าง 100 คน เพื่อนำมาหาค่าอำนาจจำแนกและความเชื่อมั่น และตัดข้อที่ไม่ผ่านเกณฑ์ออก
- 2) นำแบบวัดทักษะชีวิตที่มีค่าอำนาจจำแนกและความเชื่อมั่นที่เหมาะสม ไปทดสอบกับนักเรียนกลุ่มตัวอย่าง 400 คน เพื่อนำข้อมูลที่ได้มาวิเคราะห์หาความเที่ยงตรงเชิงโครงสร้าง
- 3) นำข้อมูลที่ได้จากการทดสอบนั้นมาหาค่าเฉลี่ยและค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน เพื่อแปลระดับทักษะชีวิตของนักเรียน

การวิเคราะห์ข้อมูล

1. นำแบบวัดทักษะชีวิตมาตรวจสอบความสมบูรณ์ของการตอบแบบวัดทักษะชีวิตจากกระดาษคำตอบของนักเรียน ตรวจให้คะแนนแบบวัดตามเกณฑ์การตรวจให้คะแนนที่ตั้งไว้ ตรวจให้คะแนนรายข้อ แล้วบันทึกลงในตารางบันทึกข้อมูล
2. หาค่าสถิติพื้นฐานจากคะแนนที่ได้ ประกอบด้วย ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน
3. หาคุณภาพของแบบวัดทักษะชีวิตที่สร้างขึ้น ตามลำดับ ดังนี้
 - 3.1 ความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหาโดยการหาดัชนีความสอดคล้อง (IOC)
 - 3.2 ค่าอำนาจจำแนกรายข้อโดยการทดสอบที (t-test)
 - 3.3 ค่าความเชื่อมั่น (reliability) ทั้งฉบับโดยใช้วิธีการหาสัมประสิทธิ์แอลฟา (α -Coefficient) ตามวิธีการของครอนบาค
 - 3.4 ค่าความเที่ยงตรงเชิงโครงสร้างโดยการเลือกรูปแบบการวิเคราะห์ห่อองค์ประกอบเชิงยืนยัน (Confirmatory Factor Analysis) และวิเคราะห์ห่อองค์ประกอบเชิงยืนยันอันดับสอง (second order confirmatory factor analysis) โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป

ผลการวิจัย

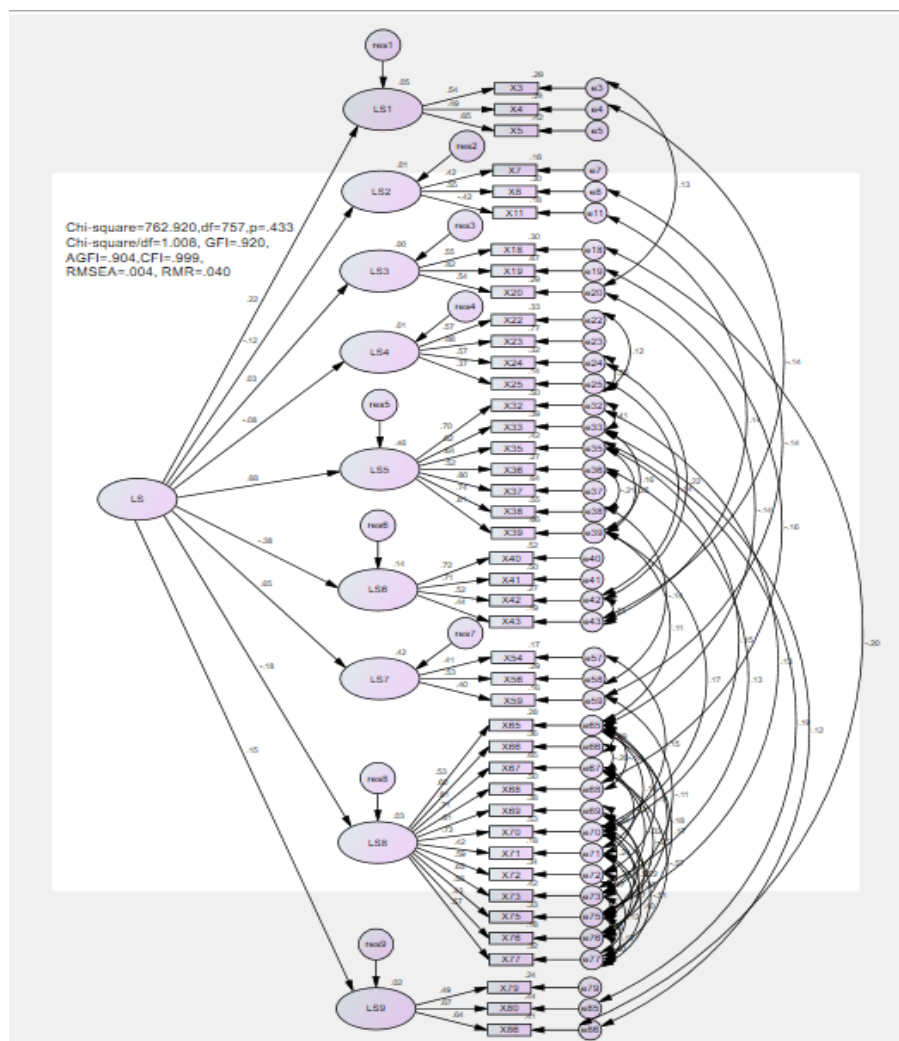
1. ผลการสร้างแบบวัดทักษะชีวิต สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย ผู้วิจัยสร้างแบบวัดทักษะชีวิต เป็นแบบวัดเชิงสถานการณ์ ชนิดเลือกตอบ 5 ตัวเลือก จำนวน 6 ข้อ ประกอบด้วยทักษะชีวิต 2 ด้าน คือ ด้านการคิดวิเคราะห์ 3 ข้อ ด้านความคิดสร้างสรรค์ 3 ข้อ และแบบวัดแบบมาตราประมาณค่า 5 ระดับ จำนวน 36 ข้อ ประกอบด้วยทักษะชีวิต 7 ด้าน คือ ด้านความตระหนักรู้ในตนเอง 3 ข้อ ด้านความเห็นใจผู้อื่น 4 ข้อ ด้านความภูมิใจในตนเอง 7 ข้อ ด้านความรับผิดชอบต่อสังคม 4 ข้อ ด้านการสร้างสัมพันธภาพและการสื่อสาร 3 ข้อ ด้านการตัดสินใจและการแก้ปัญหา 12 ข้อ และด้านการจัดการอารมณ์และความเครียด 3 ข้อ รวมแบบวัดทักษะชีวิตทั้งฉบับ จำนวน 42 ข้อ
2. ผลการหาคุณภาพของแบบวัดทักษะชีวิตสำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย ปรากฏผล ดังนี้
 - 2.1 ความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหาของแบบวัดทักษะชีวิตสำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย เป็นการพิจารณา ค่าดัชนีความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามกับนิยามเชิงปฏิบัติการ (IOC) โดยผู้เชี่ยวชาญ 5 ท่าน โดยพิจารณาคัดเลือกข้อที่มีค่า IOC ระหว่าง 0.60-1.00 จากข้อคำถามของแบบวัดทักษะชีวิตทั้งฉบับจำนวน 160 ข้อ ได้แบบวัดทักษะชีวิตที่ผ่านเกณฑ์ความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา จำนวน 149 ข้อ แต่มีข้อคำถามที่ซ้ำกันในรายด้านจำนวน 7 ข้อ จึงคัดออกเหลือข้อคำถาม 142 ข้อ
 - 2.2 การวิเคราะห์ค่าอำนาจจำแนกรายข้อของแบบวัดทักษะชีวิต จำนวน 142 ข้อ โดยการทดสอบที t -test Index) คัดเลือกข้อคำถามของแบบวัดที่มีค่าอำนาจจำแนกที่เหมาะสมไว้ (ค่า t ตั้งแต่ 1.75 ขึ้นไป) และคัดเลือกข้อคำถามที่มีค่าอำนาจจำแนกไม่เหมาะสมออก พบว่า แบบวัดทักษะชีวิตจำนวน 142 ข้อ มีจำนวนข้อที่คัดออกทั้งหมดจำนวน 27 ข้อ คือ มีค่าอำนาจจำแนก ค่า t ต่ำกว่า 1.75 มีจำนวนข้อสอบที่คัดไว้ทั้งหมด จำนวน 115 ข้อ

2.3 การวิเคราะห์หาค่าความเชื่อมั่นของแบบวัดทักษะชีวิตทั้งรายด้านและทั้งฉบับ แบบวัดทักษะชีวิตมีค่าความเชื่อมั่นอยู่ระหว่าง 0.59–0.87 เมื่อพิจารณาค่าความเชื่อมั่นรายองค์ประกอบ ด้านการคิดวิเคราะห์ มีค่าเท่ากับ 0.59 ด้านความคิดสร้างสรรค์ มีค่าเท่ากับ 0.64 ด้านความตระหนักรู้ในตนเอง มีค่าเท่ากับ 0.74 ด้านความเห็นใจผู้อื่น มีค่าเท่ากับ 0.85 ด้านความภูมิใจในตนเอง มีค่าเท่ากับ 0.82 ด้านความรับผิดชอบต่อสังคม มีค่าเท่ากับ 0.86 ด้านการสร้างสัมพันธภาพและการสื่อสาร มีค่าเท่ากับ 0.86 ด้านการตัดสินใจและการแก้ปัญหา มีค่าเท่ากับ 0.87 และด้านการจัดการอารมณ์และความเครียด มีค่าเท่ากับ 0.74 และมีค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับ เท่ากับ 0.86 และเหลือข้อคำถามที่คัดเลือกไว้จำนวน 89 ข้อ

2.4 ผลการวิเคราะห์ค่าความเที่ยงตรงเชิงโครงสร้าง โดยการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยัน พบว่า แบบวัดที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นแต่ละองค์ประกอบทั้ง 9 องค์ประกอบ สอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์ โดยมีดัชนีความสอดคล้องของโมเดลทั้ง 9 องค์ประกอบ พบว่า ค่า ไค-สแควร์ (χ^2) ระหว่าง 6.97 ถึง 46.39 ซึ่งมีค่า p ระหว่าง 0.06 ถึง 0.87 ค่า ไค-สแควร์สัมพัทธ์ (χ^2 / df) ระหว่าง 0.87 ถึง 1.60 ค่าดัชนีวัดระดับความกลมกลืนเปรียบเทียบ (CFI) อยู่ระหว่าง 0.93 ถึง 1.00 ค่าดัชนีวัดระดับความสอดคล้อง (GFI) ระหว่าง 0.98 ถึง 0.99 และค่ารากที่สองของค่าเฉลี่ยความคลาดเคลื่อนกำลังสองของการประมาณค่า (RMSEA) ระหว่าง 0.00 ถึง 0.04 และรูปแบบโครงสร้างความสัมพันธ์ของแบบวัดทักษะชีวิตทั้งฉบับ สอดคล้องแนวคิดทักษะชีวิตของกรมสุขภาพจิต 9 องค์ประกอบ ซึ่งได้จากการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันอันดับสองจากแบบวัดทักษะชีวิต 42 ข้อ ผลการวิเคราะห์สรุปได้ ดังนี้ ค่า ไค-สแควร์ (χ^2) เท่ากับ 762.92 ค่าไค-สแควร์สัมพัทธ์ (χ^2 / df) เท่ากับ 1.01 ค่าดัชนีวัดระดับความกลมกลืนเปรียบเทียบ (CFI) เท่ากับ 1.00 ค่าดัชนีวัดระดับความสอดคล้อง (GFI) เท่ากับ 0.92 และค่ารากที่สองของค่าเฉลี่ยความคลาดเคลื่อนกำลังสองของการประมาณค่า (RMSEA) เท่ากับ 0.00 จากข้อมูลดังกล่าว ค่าดัชนีความสอดคล้องทุกตัว ทั้งโมเดลรายองค์ประกอบและโมเดลแบบวัดทักษะชีวิตทั้งฉบับ บ่งชี้ว่าโมเดลการวิจัยมีความเหมาะสมกับข้อมูลเชิงประจักษ์ เนื่องจากเป็นไปตามเกณฑ์ที่กำหนด

ตาราง ผลการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันอันดับสอง หลังปรับโมเดล

ตัวแปร	น้ำหนักองค์ประกอบ	S.E.	R ²	t
LS1	.22	***	0.047	***
LS2	-.12	.150	0.013	-1.007
LS3	.03	.321	0.001	.320
LS4	-.08	.232	0.006	-.955
LS5	.68	1.392	0.457	2.090
LS6	-.38	.658	0.142	-2.071
LS7	.65	.725	0.417	2.046
LS8	-.18	.309	0.033	-1.728
LS9	.15	.308	0.023	1.389

แผนภาพ ผลการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันอันดับสอง ทักษะชีวิต หลังปรับโมเดลแล้ว

2.5 จากการศึกษาระดับทักษะชีวิตของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา มัธยมศึกษา เขต 28 แปรระดับทักษะชีวิต โดยใช้สูตรค่าเฉลี่ย พบว่า มีทักษะชีวิตทั้ง 9 ด้าน ในระดับค่อนข้างสูง โดยให้ เรียงลำดับทักษะชีวิตที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดได้ คือ ด้านความคิดสร้างสรรค์ ด้านความเห็นใจผู้อื่น ด้านความรับผิดชอบต่อสังคม ด้านการจัดการอารมณ์และความเครียด ด้านความภูมิใจในตนเอง ด้านความตระหนักรู้ในตนเอง ด้านการตัดสินใจและการ แก้ปัญหา ด้านการคิดวิเคราะห์ ด้านการสร้างสัมพันธภาพและการสื่อสาร โดยมีค่าเฉลี่ย 4.43 4.24 4.20 4.03 3.98 3.90 3.79 3.76 และ 3.69 ตามลำดับ

อภิปรายผลการวิจัย

จากผลการวิจัย สามารถอภิปรายผลได้ดังนี้

1. แบบวัดทักษะชีวิตที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นเป็นแบบวัดที่สร้างโดยกำหนดกรอบองค์ประกอบของทักษะชีวิต 9 องค์ประกอบ ตามกรอบของกรมสุขภาพจิต กำหนดนิยามเชิงปฏิบัติการและวิเคราะห์ข้อคำถามตามนิยามเชิงปฏิบัติการ ข้อคำถามทุกข้อ ผ่านการตรวจสอบจากประธานและกรรมการที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ โดยตรวจสอบความถูกต้องและเหมาะสมของข้อคำถาม แต่ละข้อกับนิยามเชิงปฏิบัติการจากท่านผู้เชี่ยวชาญ 5 ท่าน จึงทำให้ข้อคำถามที่นำไปหาคุณภาพ ได้ค่าที่มีความเหมาะสม และได้แบบวัดที่มีคุณภาพ ซึ่งก็สอดคล้องกันกับ สายหยาด จันทร์คูเมือง (2554 : 59) ที่ได้สร้างแบบวัดทักษะชีวิตสำหรับ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 สอดคล้องกับ สุวรรณนิ พันธ์เลิศ (2554 : 88) ที่ได้สร้างแบบวัดทักษะชีวิตสำหรับนักเรียน

ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 สอดคล้องกับ ไพ สระแก้ว (2555 : 66) ที่ได้สร้างแบบวัดทักษะชีวิตสำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 สอดคล้องกันกับ ปราจิตร คำระณี (2557 : 49) ที่ได้สร้างแบบวัดทักษะชีวิตสำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 สอดคล้องกับพิคเคเลอร์ซิเมอร์ (Picklesimer.1998, อ้างถึงใน นฐมล สาตบางเคียน. 2556 : 32) ได้ศึกษาความสัมพันธ์ของทักษะชีวิตและการวางแผนเลือกอาชีพของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย โดยมีองค์ประกอบของทักษะชีวิตที่สอดคล้องกัน คือ ด้านการสร้างสัมพันธภาพและการสื่อสาร สอดคล้องกับสลิเกอร์ และคนอื่นๆ (Slicker; & et al. 2005: Online, อ้างถึงใน มนลดา กล่อมแก้ว. 2555 : 85) ได้ศึกษาเรื่อง ความสัมพันธ์ระหว่างรูปแบบการเลี้ยงดูของพ่อแม่ต่อการพัฒนาทักษะชีวิตของวัยรุ่นตอนปลายในประเทศสหรัฐอเมริกา โดยมีองค์ประกอบของทักษะชีวิตที่สอดคล้องกัน คือ ด้านการสื่อสารระหว่างบุคคล ด้านการตัดสินใจ และสอดคล้องชิโปรา เมย์ราฟและจูดี (Zipora, Merav, & Judy, 2005) ได้ศึกษาผลของการฝึกทักษะชีวิตต่อการรับรู้ของครูเกี่ยวกับสภาพแวดล้อมและความเชื่อในความสามารถแห่งตน โดยมีองค์ประกอบของทักษะชีวิตที่สอดคล้องกัน คือ ด้านการตัดสินใจและการแก้ปัญหา และด้านสัมพันธภาพระหว่างบุคคล

2. ผลการวิเคราะห์ค่าความเที่ยงตรงเชิงโครงสร้าง โดยการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยัน ในแต่ละองค์ประกอบ และการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันอันดับสอง ทั้งฉบับ พบว่า ข้อคำถามแต่ละข้อ มีน้ำหนักองค์ประกอบที่สัมพันธ์กับองค์ประกอบแต่ละด้านของทักษะชีวิตตามแนวคิดของกรมสุขภาพจิต และเมื่อพิจารณาจากค่าดัชนีความเหมาะสมของพารามิเตอร์ในแต่ละองค์ประกอบ ค่าดัชนีวัดระดับความสอดคล้องของทุกตัวแปร บ่งชี้ว่าโมเดลการวิจัย มีความสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์ตามเกณฑ์ที่ใช้ในการพิจารณาความเหมาะสมของข้อมูล ทั้งโมเดลรายด้านและโมเดลรวมทักษะชีวิต 9 ด้าน ทั้งนี้เพราะมีการกำหนดขั้นตอนในการสร้างและหาคุณภาพของแบบวัดทักษะชีวิตอย่างรอบคอบมีค่าความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา ค่าอำนาจจำแนกที่เหมาะสม ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของสายหยาด จันทร์คูเมือง, (2554, น. 106-108) ที่ได้สร้างแบบวัดทักษะชีวิตสำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ผลการวิเคราะห์ความเที่ยงตรงเชิงโครงสร้างด้วยวิธีวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันโมเดลมีความสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์โดยมีค่าไค-สแควร์เท่ากับ 10004.38 ค่าไค-สแควร์สัมพันธ์เท่ากับ 1.33 ค่าดัชนีวัดระดับความสอดคล้อง (GFI) เท่ากับ 0.98 ค่าดัชนีวัดระดับความสอดคล้องที่ปรับค่าแล้ว (AGFI) เท่ากับ 0.97 และค่ารากที่สองเฉลี่ยของค่าความแตกต่างโดยประมาณ (RMSEA) เท่ากับ 0.03 สอดคล้องกับงาน วิจัยของไพ สระแก้ว, (2555, น. 109-110) ที่ได้สร้างแบบวัดทักษะชีวิตสำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ผลการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันโมเดล ที่มีความสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์ มีค่าไค-สแควร์ เท่ากับ 1688.81 ค่าไค-สแควร์สัมพันธ์เท่ากับ 1.80 ค่าดัชนีวัดระดับความสอดคล้อง (GFI) เท่ากับ 0.97 ค่าดัชนีวัดระดับความสอดคล้องที่ปรับค่าแล้ว (AGFI) เท่ากับ 0.95 และค่ารากที่สองเฉลี่ยของค่าความแตกต่างโดยประมาณ (RMSEA) เท่ากับ 0.04 โดยสอดคล้องกับธานินทร์ ศิลป์จารุ, (2555, น. 555) ที่กล่าวว่า ค่าไค-สแควร์ (χ^2) จะต้องมีความ p มากกว่า 0.05 ค่าไค-สแควร์สัมพันธ์ (χ^2/df) มีค่าน้อยกว่า 3 และเข้าใกล้ 0 ค่าดัชนีวัดระดับความสอดคล้อง (GFI) มีค่ามากกว่า 0.90 และเข้าใกล้ 1 และค่ารากที่สองของค่าเฉลี่ยความคลาดเคลื่อนกำลังสองของการประมาณค่า (RMSEA) มีค่าต่ำกว่า 0.08 และเข้าใกล้ 0 จากข้อมูลดังกล่าว แสดงว่า แบบวัดทักษะชีวิตที่สร้างขึ้นมีความเที่ยงตรงเชิงโครงสร้าง ตามแนวคิดของกรมสุขภาพจิตตามที่กำหนดไว้

3. ผลการศึกษาระดับทักษะชีวิตของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 28 เป็นแบบวัดเชิงสถานการณ์ ชนิดเลือกตอบ 5 ตัวเลือก จำนวน 6 ข้อ ประกอบด้วยทักษะชีวิต 2 ด้าน คือ ด้านการคิดวิเคราะห์ 3 ข้อ ด้านความคิดสร้างสรรค์ 3 ข้อ และแบบวัดแบบมาตรประมาณค่า 5 ระดับ จำนวน 36 ข้อ ประกอบด้วยทักษะชีวิตทั้ง 7 ด้าน คือ ด้านความตระหนักรู้ในตนเอง 3 ข้อ ด้านความเห็นใจผู้อื่น 4 ข้อ ด้านความภูมิใจในตนเอง 7 ข้อ ด้านความรับผิดชอบต่อสังคม 4 ข้อ ด้านการสร้างสัมพันธภาพและการสื่อสาร 3 ข้อ ด้านการตัดสินใจและการแก้ปัญหา 12 ข้อ และด้านการจัดการอารมณ์และความเครียด 3 ข้อ รวมแบบวัดทักษะชีวิต ทั้งฉบับ จำนวน 42 ข้อ แปรระดับทักษะชีวิต โดยใช้สูตรค่าเฉลี่ย พบว่า นักเรียนมีทักษะชีวิตทั้ง 9 ด้าน ในระดับค่อนข้างสูง ซึ่งสอดคล้องกับ ไพ สระแก้ว, (2555, น.110) ที่ได้สร้างแบบวัดทักษะชีวิตสำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 พบว่า นักเรียนส่วนใหญ่มีทักษะชีวิตในระดับสูง และจากงานวิจัยนี้ พบว่าองค์ประกอบที่นักเรียนทั้ง 3 ระดับชั้น มีระดับทักษะชีวิตมากที่สุด คือ ด้านความคิดสร้างสรรค์ รองลงมา คือ ด้านความเห็นใจผู้อื่น และองค์ประกอบที่นักเรียนมีระดับทักษะชีวิตน้อยที่สุด คือ ด้านการสร้างสัมพันธภาพและการสื่อสาร

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะการนำผลการวิจัยไปใช้

1.1 แบบวัดทักษะชีวิตสำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายฉบับนี้ เป็นแบบวัดที่มีคุณภาพ สามารถวัดทักษะชีวิตของนักเรียนได้ครอบคลุมทั้ง 9 องค์ประกอบ เพราะผ่านการหาคุณภาพทั้งด้านความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา ค่าอำนาจจำแนก ค่าความเชื่อมั่น และความเที่ยงตรงเชิงโครงสร้าง แต่ยังคงขาดคู่มือการใช้แบบวัดทักษะชีวิต จึงควรทำคู่มือแบบวัดทักษะชีวิต ซึ่งประกอบด้วย ขั้นตอนการดำเนินการสอบ การตรวจให้คะแนนและการแปลความหมายของคะแนนที่ได้

1.2 แบบวัดทักษะชีวิตนี้ใช้สำหรับวัดทักษะชีวิตนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 28 และแปลผลคะแนนโดยเทียบกับเกณฑ์ค่าเฉลี่ย ดังนั้น หากมีการนำไปใช้วัดทักษะชีวิตกับนักเรียนกลุ่มอื่น ควรมีการสร้างเกณฑ์ปกติสำหรับแปลความหมายของคะแนนจากการทำแบบวัดทักษะชีวิต เพื่อให้ทราบระดับทักษะชีวิตของนักเรียนต่อไป

1.3 แบบวัดทักษะชีวิตฉบับนี้ ประกอบไปด้วย แบบวัดเชิงสถานการณ์ และแบบมาตราประมาณค่า ซึ่งให้นักเรียนเป็นผู้ตอบคำถามโดยตอบตามความคิด ความรู้สึก หรือระดับการปฏิบัติของตนเองเท่านั้น ดังนั้น เพื่อให้การวัดทักษะชีวิตครอบคลุมมากขึ้น ครูหรือผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องควรมีส่วนร่วมในการวัดทักษะชีวิตของนักเรียนควบคู่ไปด้วย เช่น การสัมภาษณ์ การสังเกตพฤติกรรม เป็นต้น

1.4 ผลการวิจัย พบว่า นักเรียนทั้ง 3 ระดับ คือ ชั้น ม.4 ม.5 และ ม.6 มีระดับทักษะชีวิตด้านการสร้างสัมพันธภาพ และการสื่อสาร น้อยที่สุด สถานศึกษา ผู้บริหาร ครู บุคลากร ผู้ปกครองและผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้อง จึงควรศึกษา หาสาเหตุ และหาแนวทางในการพัฒนา กิจกรรมส่งเสริมเพื่อเพิ่มทักษะชีวิตด้านนี้ให้เกิดขึ้นกับนักเรียน

ข้อเสนอแนะการวิจัยครั้งต่อไป

2.1 แบบวัดทักษะชีวิตฉบับนี้ มีจำนวน 42 ข้อ สำหรับวัดทักษะชีวิตทั้ง 9 องค์ประกอบ โดยในแต่ละองค์ประกอบ มีจำนวนข้อคำถามแตกต่างกัน โดยข้อคำถามนั้น คือ คำถามที่ผ่านเกณฑ์การพิจารณาคุณภาพตามเกณฑ์ที่เหมาะสม จึงอาจทำให้น้ำหนักความสำคัญยังไม่กระจายครอบคลุมองค์ประกอบทุกด้านเท่าที่ควร จึงควรกระจายจำนวนข้อคำถามในแต่ละด้านให้มีจำนวนข้อใกล้เคียงหรือเท่ากัน เพื่อให้แบบวัดนั้นสามารถใช้วัดคุณลักษณะต่างๆ มีความเป็นตัวแทนที่จะอธิบายคุณลักษณะเหล่านั้นได้อย่างถูกต้อง และอาจสร้างข้อคำถามเผื่อไว้จำนวนมากขึ้น เพราะข้อสอบที่มีจำนวนน้อยจะส่งผลให้ค่าความเที่ยงในด้านนั้นต่ำ และควรศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อทักษะชีวิตของนักเรียน ในแต่ละด้านว่าประกอบไปด้วยปัจจัยใดบ้าง

2.2 ลักษณะของแบบวัดทักษะชีวิตที่สร้างขึ้นนั้นอาจมีส่วนทำให้นักเรียนไม่ตั้งใจทำ หรือรู้สึกเบื่อหน่าย ควรจะมีการพัฒนารูปแบบของแบบวัดทักษะชีวิตโดยใช้รูปแบบของคำถามในลักษณะอื่นๆ ตามความเหมาะสมกับกลุ่มตัวอย่างที่จะนำไปใช้ เช่น โจทย์ที่มีสถานการณ์เป็นรูปภาพ หรือกำหนดให้ 1 สถานการณ์สามารถถามได้หลายคำถาม และในแต่ละคำถามอาจจะวัดองค์ประกอบที่แตกต่างกัน เพื่อให้ผู้ตอบจะได้ไม่ต้องปรับความคิดตามสถานการณ์ที่กำหนดในช่วงเวลาต่อเนื่องกัน ซึ่งจะช่วยให้ผู้ตอบรู้สึกเบื่อหน่ายได้

2.3 แบบวัดทักษะชีวิตฉบับนี้มี 2 รูปแบบ คือ แบบวัดเชิงสถานการณ์ ชนิดเลือกตอบ 5 ตัวเลือก ที่วัดทักษะชีวิตด้านพุทธิพิสัย (การคิดวิเคราะห์และความคิดสร้างสรรค์) และแบบมาตราประมาณค่า 5 ระดับที่วัดทักษะชีวิตด้านจิตพิสัย (ด้านความตระหนักรู้ในตนเอง ด้านความเห็นใจผู้อื่น ด้านความภูมิใจในตนเอง ด้านความรับผิดชอบต่อสังคม ด้านการสร้างสัมพันธภาพและการสื่อสาร ด้านการตัดสินใจและการแก้ปัญหา และด้านการจัดการอารมณ์และความเครียด) การวิจัยครั้งต่อไป ควรศึกษารูปแบบการสร้างแบบวัดประเภทอื่นๆ เพิ่มเติมศึกษารายละเอียดขององค์ประกอบของทักษะชีวิตในแต่ละด้านว่า ควรใช้เครื่องมือวัดประเภทใด จึงจะทำให้สามารถสะท้อนทักษะชีวิตหรือวัดได้ตรงมากที่สุด หรืออาจจะบูรณาการหลากหลายวิธีและหลากหลายเครื่องมือเพื่อวัดทักษะชีวิตต่อไป

2.4 แบบวัดทักษะชีวิตฉบับนี้ เป็นแบบวัดทักษะชีวิตสำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย ที่ได้มีการสร้างข้อคำถาม ตามสถานการณ์ต่างๆ ในชีวิตประจำวัน โดยภาพรวม โดยไม่ได้คำนึงถึงความแตกต่างระหว่างเพศ เพราะในบางสถานการณ์มีความเกี่ยวข้องกับเพศของนักเรียน การวิจัยในครั้งต่อไป อาจศึกษาเพิ่มเติมถึงปัจจัยที่จะส่งผลต่อทักษะชีวิตของนักเรียน โดยอาจนำเพศของนักเรียนมาเป็นตัวแปรในการศึกษา

เอกสารอ้างอิง

- ธานินทร์ ศิลป์จารุ. (2555). การวิจัยและวิเคราะห์ข้อมูลทางสถิติด้วย SPSS และ AMOS. พิมพ์ครั้งที่ 13. กรุงเทพฯ: ห้างหุ้นส่วนสามัญ บิสซิเนสอาร์แอนด์ดี.
- นงลักษณ์ วิรัชชัย. (2542). โมเดลลิสเรล : สถิติวิเคราะห์สำหรับการวิจัย. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- นฐมล สาดบางเคียน. (2556). การพัฒนาเครื่องมือการวัดทักษะชีวิตตามจุดเน้นการพัฒนาคุณภาพผู้เรียน ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาญจนบุรี เขต 1. (วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต). กาญจนบุรี: มหาวิทยาลัยราชภัฏกาญจนบุรี.
- ปราจิตร คำธนะ. (2557). การสร้างแบบวัดทักษะชีวิตสำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4. (วิทยานิพนธ์-ครุศาสตรมหาบัณฑิต). มหาสารคาม: มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม.
- ไพ สระแก้ว. (2555). การสร้างแบบวัดทักษะชีวิตสำหรับนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 สังกัดสำนักงานประถมศึกษา ร้อยเอ็ด เขต 2. (วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต). มหาสารคาม: มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม.
- ไพศาล วรคำ. (2555). การวิจัยทางการศึกษา. พิมพ์ครั้งที่ 4. มหาสารคาม: ตักศิลาการพิมพ์.
- มนลดา กล่อมแก้ว. (2555). การสร้างแบบวัดทักษะชีวิตสำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย. (วิทยานิพนธ์ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต). กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- สายหยาด จันทร์คูเมือง. (2554). การสร้างแบบวัดทักษะชีวิต สำหรับนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 6. (วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต). มหาสารคาม: มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม.
- สุวรรณนิ พันธ์เลิศ. (2554). การสร้างแบบวัดทักษะชีวิตสำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 สังกัดสำนักงานประถมศึกษา ยโสธร เขต 2. (วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต). มหาสารคาม: มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม.
- สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา. (2551). การเสริมสร้าง “ทักษะชีวิต” ตามจุดเน้นการพัฒนาคุณภาพผู้เรียน ระดับประถมศึกษา-มัธยมศึกษา. สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย.
- สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา. (2552). การพัฒนาทักษะชีวิตในระบบการศึกษาขั้นพื้นฐาน. สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์คุรุสภา.
- Zippora, Shechtman; Merav, Levy; & Judy, Leichtenritt. (2005). “Impact of Life Skills Training on Teacher’s Perceived Environment and Self-Efficacy,” *Journal of Educational Research*. 98(3): 54-144. Retrieved October 30, 2016, from http://www.vnweb.hwwilsonweb.com/hww/results/results_single_fulltext.jhtml?_D